

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

לכך נבחרת...

שמות תשפ"ב

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשפ"ב

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

הנגיד החסיד

הרה"ח מו"ה יוסף פרידמן הי"ו

מחשובי חסידי וויז'ניץ בפתח תקוה

לע"נ אביו הרה"ח משרידי דור הישן

מו"ה יהושע ב"ר יצחק אייזיק ז"ל

מחשובי חסידי וויז'ניץ

נלב"ע יום י"ח לחודש כסלו תשפ"ב

ת.נ.צ.ב.ה.

לכך נבחרת...

מי אנכי כי אלך אל פרעה וגו' (שמות ג', י"א)

מסופר, שכשנסע הרה"ק רבי ארון לייב מפרמישלאן זי"ע אל הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זי"ע, ציוה על עגלוננו להחליף עמו מקום ואף את כובעו של העגלון לקח והלביש לעגלון את הספאדיק שלו. כשהתקרבו לעיר ובאו לקראתם קבוצה של תלמידי רבי מנחם מענדל ששלחם לקבל את פני הצדיק, מיהרו התלמידים לעגלון הלבוש ספאדיק וקיבלו שלום ממנו, רק הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע ניגש לעגלון המדומה ואמר "שלום עליכם" רבינו, שאלהו רבי ארון לייב "איך הבחנת בדבר?", ענה לו הרה"ק מראפשיץ "ראיתי באיזו שפלות אתם מנהלים את הסוס, וידעתי שאתם הרבי הקדוש".

סיפר הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, שפעם נכנס אל מרן ה"סטייפלר" זצ"ל ומצאו שדעתו מבודחת עליו. שאל אותו רבי יעקב "לשמחה מה זו עושה", אמר לו ה"סטייפלר": "אתה בוודאי זוכר ר' יעקב, שבישיבה בביאלסטוק למד אתנו משוגע אחד ששמו היה "מיכאל" והיו הילדים רצים אחריו ומלגלגים עליו, יום אחד הגיע אותו מיכאל ואמר שהוא מיכאל המלאך, שאלוהו "מנין לך?", ואז פתח והראה להם פסוק בתנ"ך שכתוב בו אודות המלאך מיכאל, אמרו לו הילדים, הן אמת שכך כתוב, אבל איפה כתוב שאתה הוא זה מיכאל המלאך, והיה צועק עליהם ואומר אתם

כופרים ואפיקורסים, אינכם מאמינים בתנ"ך, והם משיבים: אנו מאמינים שמיכאל הוא מלאך אבל מנין שאתה הוא זה...

המשיך ה"סטייפלר" ואמר לר' יעקב בצחות: היום מישהו הזכיר לי את "מיכאל המלאך" שלמד אתנו בישיבה. היה זה כאשר נכנס אלי מאן דהוא עם שם מבני משפחתו הזקוק לרפואה שלימה, ונתתי לו ברכה לרפואה שלימה. הלה התעקש שברכה לא מספקת אותו, והוא רוצה הבטחה.

אמרתי לו: הבטחה? מניין לי הכוח להעניק הבטחות? אמר לי האיש: הרי כתוב במפורש "צדיק גוזר והקב"ה מקיים". אמרתי לו: אכן כתוב במפורש, אבל מי אמר שזה אני?...

בפסוק נאמר (ויקרא ט', ז'): ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה ה'. וכ' רש"י, "קרב אל המזבח – שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש, לכך נבחרת".

הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע מפרש בספרו "נועם אלימלך", שאהרן זכה לדרגה גבוהה זו – להיות כהן גדול, מחמת מדת ההכנעה שבקרבו.

וכך הוא לשונו הק': דהנה עיקר הוא לאדם הבושה סימן טוב לאדם שהוא ביישן, וכל המתבייש לא במהרה הוא חוטא (מס' נדרים דף כ' ע"א), ואהרן היה מתבייש מאד מגודל ההכנעה שהיה בו, שכן דרך הצדיק שתמיד הוא בעיניו חטאים על כל נדנוד עבירה ואפילו דבר קל לעבירה חמורה תחשב לו, ומכניע עצמו ומשפיל עצמו

תמיד ובפני רבים מוכיח עצמו, ועל ידי זה מכניס הרהורי תשובה בהשומעים, באמרם אם בארזים נפלה השלהבת מה יעשו אזובי הקיר והם חוזרים בתשובה שלימה.

וזהו שאמר לו משה רבינו עליו השלום "למה אתה בוש", פירוש בשביל שאתה בוש וירא, ואם כן אתה הוא הצדיק השלם הראוי ליקרב למזבח, "לכך נבחרת", שכך הוא ראוי לצדיק להתנהג בעבודתו יתברך שמו, וזהו ויקרב אהרן אל המזבח, רצה לומר כיון ששמע ממושה שכך הוא המדרגה המעולה הבושה וגודל ההכנעה בלב, ועשה כן ויקרב אהרן אל המזבח, פירוש שהיה מקרב עצמו תמיד אל המזבח, שהיה מוצא בעצמו חסרונות והיה מחשב תמיד שצריך למזבח כפרה. עכלה"ק.

מסופר, שפעם נכנס אחד מיוצ"ח של הרה"ק רבי אהרן מטשערנוביל זי"ע קצת מאוחר לשולחן הטהור של זקינו הרה"ק, וכשעבר תחת מנורה התלויה שהיתה דולקת עם שמו, נתלכלך קצת השטריימל שלו שבלט למעלה ונגע בהמנורה, כשקרב למקומו אצל השולחן, פנה אליו הרה"ק ואמר לו במוסר השכל: זעסט מיין קינד, אז מ'בייגט זיך פארשמירט מען זיך ניט [היינו כשאוחזים במדת הענוה והשפלות, לא מתלכלכים בדברים בלתי הגונים]...

מסופר, שכשנסתלק כ"ק מרן האדמו"ר ה"בית ישראל" מגור זי"ע והוכתר כ"ק מרן האדמו"ר ה"לב שמחה", שלח לו כ"ק מרן

האדמו"ר ה"ישועות משה" מוויז'ניץ זי"ע איגרת שלומים לכבוד ההכתרה, וכתב בסוף המכתב "ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה".

ה"לב שמחה" קרא את המכתב בנוכחות השליח הנכבד שהביאו לפניו, וכשראה את הפסוק פתח ואמר, שלכאורה צריך עיון מה הוסיף משה רבינו "ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה" לאחר שכבר ביקש (שם פסוק ט"ז) "יפקוד ה' אלקי הרוחות איש על העדה אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניו"?

אלא, שיש שני מיני מנהיגים, יש מנהיג שנאמר עליו "איש אשר רוח בו, אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניו", זהו מנהיג אמיתי, אך יש מנהיג שנאמר עליו רק בדרך שלילה, ש"לא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה", והמשיך ה"לב שמחה" בענוותנותו ואמר, אחי ה"בית ישראל" היה רועה אמיתי, אני – רק כמו מטה ומקל, העיקר ש"לא יהיו כצאן בלא רועה"...

מספרים שפעם אחת הוצרך מרן הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויז'ניץ-מאנסי זי"ע לנסוע לברזיל כדי להתרים את נדיבי עם לטובת מוסדותיו הק'. כשהחליטו כבר על שבת מסויימת בה יסע הרבי, נודע להגבאים שבשבת זו ייעדרו כמה נגידים גדולים מהעיר, ולכן שאלו את הרבי אם הוא מסכים לדחות את נסיעתו לשבוע הבא, שכן רק אז יחזרו הנגידים לעיר, והרבי הסכים.

לאחר זמן, התקשר הרבי למקורבו, ואמר לו שנודע לו שבשבת המיועדת להנסיעה, מתקיימת שמחת האויפרוף לאחד ממתפללי בית המדרש, ולכן אינו יכול לנסוע משם, ולכן הוא חוזר

לתוכנית הישנה, ויסע לברזיל בשבת קודם, אך הגבאי אמר להרבי, שאי אפשר לעשות כזה דבר, שכן יהיה זה הפסד גדול, והוסיף לומר להרבי שהרבי יכול להפסיד בכך שלש מאות אלף דולר! ולכן כדאי לנסוע בשבת שאחר זה, אך הרבי סירב בנחרצות ואמר לו "איך אני יכול לנסוע, והלא יהודי שמתפלל בבית מדרשינו עושה שמחה, הרי זו שמחה שלי, ואיך אוכל לנסוע אז ולא להשתתף בהשמחה, ולא עזרו כל הטענות על הפסד הממון הרב, והרבי ניצח במלחמה זו ולא נסע, ואכן הפסיד את הסכום הזה.

אך הסיפור עדיין לא נגמר – שמונה עשרה שנים אחר שאירע הנ"ל, אמר אחד במקרה לבעל השמחה הזה, שבגללו הפסיד הרבי שלש מאות אלף דולר – והלה לא הבין מה הוא רוצה ממנו, ותמה עד למאוד "ממתי הפסיד הרבי בגללי כסף?", והלה סיפר לו את כל הסיפור, והיהודי השתומם והתפעל מאוד, שכן הרבי לא אמר לו אפילו מילה אחת מה שעשה עבורו, שנשאר להשתתף בשמחתו אף שזה גרם לו הפסד כה גדול, ואפילו לא ציפה לקבל ממנו ברכת "יישר כח" על כך...

ובענין זה יצויין דבר נפלא שדורשי רשומות אמרו בדך צחות על אלו המצפים לקבל ברכת "יישר כח" מהאדם שעשו לו טובה, דהנה בעת שהמלאך בא לבשר את מנוח אבי שמשון הגיבור, שעתידי הוא ליכות בן, הקריבו מנוח ואשתו קרבן, ונאמר (שופטים י"ג, כ"ב-א): ויהי בעלות הלהב מעל המזבח השמימה ויעל מלאך ה' בלהב המזבח ומנוח ואשתו רואים ויפלו על פניהם ארצה, ולא יסף עוד מלאך ה' להראות אל מנוח ואל אשתו "אז" ידע מנוח כי מלאך ה' הוא.

ונשאלת השאלה, מה הכוונה של "אז ידע" – מה הקשר בין חזרתו של המלאך או אי חזרתו לידיעת מנוח שהוא היה מלאך,

שכן מלשון הפסוק משמע, שרק משום "ולא יסף מלאך ה' להיראות עוד אל מנוח" – "אז ידע כי מלאך ה' הוא", ותגדל הקושיא, שבפסוק נאמר שהמלאך עלה השמימה בלהבת אש, ותימה שמכל זה עדיין לא עלתה על לב מנוח שהוא מלאך, והלא דבר הוא.

ברם הכוונה הוא כך, דהנה בדרך כלל, כשאדם עושה טובה להשני, ישנם הרבה שמחפשים הזדמנות להמציא את עצמם אצל אותו פלוני שעזרו לו, כדי לקבל ממנו ברכת "יישר כח" בתשואות חן או איזו טובת הנאה, אבל כשראה מנוח שזה שבישר לו את הבשורה הטובה על הולדת שמשון אינו חוזר – ולא יסף עוד מלאך ה' להראה, "אז" – דווקא אז – ידע מנוח בוודאות כי מלאך ה' הוא, שכן אם הלה לא חזר לקבל ברכת "יישר כח" על בשורת הזרע שיוולד לו בן, אין זה כי אם שמלאך ה' צבקות הוא...

בפסוק נאמר (דברים כ"ו, א'): והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך.

הרה"ק ה"חקל יצחק" מספינקא זי"ע מפרש, שכל אדם צריך להשריש בקרבו, שכל מה שצריכים מבקשים מאת השי"ת, והוסיף לומר, שגם אם אחד רוצה לזכות למידת ההכנעה, אז הוא צריך על זה גופא ג"כ להתפלל להשי"ת שיזכהו להגיע למדה זו, ועפ"י מה שאמר ה"אמרי יוסף" זי"ע בשם הבעש"ט זי"ע שאין עצה להגיע למדת הכנעה רק ע"י שמבקשים מהשי"ת, ויש לפרש שזהו מה שהכתוב רומז, "והיה כי תבוא אל הארץ" – למדת הכנעה, כמו

הארץ שהכל דורסין עליה, "אשר ה' אלקיך נותן לך" – זאת היא רק מתנת השי"ת.

בספר בן לאשרי (להגאון הק' רבי יצחק הוברמן זצ"ל, הרב מרעננה) כתב על הפסוק הנ"ל יסוד נפלא, "והיה" הוא לשון שמחה (ויקרא רבה פי"א ז'), "והיה כי תבא אל הארץ", שמחה הוא כשתזכה למדת הכנעה ושפלות, בחינת ונפשי כעפר לכל תהיה, אך אם היצר הרע ירצה ע"י זה ח"ו להפיל עליך יאוש וימנה לך כל החטאים כדי להכשילך שאין תקוה, ע"ז נתנה לך תורתנו הקדושה עצה שעל ידה תחזק את עצמך, "ה' אלקיך" – הלא השי"ת הוא אלקינו!

על דרך המסופר על הרה"ק בעל "קדושת לוי" מבארדיטשוב זי"ע שפעם אחת בא לבית הכנסת להתפלל וכשאמר ברכות השחר דילג על ברכת שלא עשני גוי, ושאלוהו על זה, והשיב, שבקומו בבוקר עשה לעצמו חשבון הנפש וראה שהוא חוטא ומחטיא רחמנא ליצלו וגרוע מן הכל, ואז הפיל עליו יצר הרע יאוש גדול כזה עד שלא היה יכול להגיד אפילו מלה אחת לפני הבורא יתברך, ואחר שהתיישב בדעתו שאין זה רצונו יתברך, פתאום נזכר שהלא הוא ישראל, שהקב"ה מתפאר בהם, וקפץ בשמחה רבה ובירך ברוך שלא עשני גוי...

וזהו שאמר "ה' אלקיך", יתחזק שאחר כל זה – אף על פי כן ה' בחר בך והוא אלקיך, והבטיחנו (שמואל ב' י"ד, י"ד) לבלתי ידח ממנו נדח, אם כן אין צריך להתיאש...

מסופר, שכאשר נחנך בית הכנסת בעיר קאליב, כיבד המרא דאתרא הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע את הגה"ק בעל ה"ישמח משה" מאוהעל זי"ע להיכנס תחילה לבית הכנסת. מיאן ה"ישמח משה" להיכנס תחילה, וטען שמשום כבודו של הרה"ק מקאליב ה"מרא דאתרא" ראוי שיטול הוא חלק בראש. ואולם הרה"ק מקאליב ביקש כי האורח הנכבד והקדוש, והגדול בתורה ובצדקות, יכנס הוא ראשון.

עמדו כך שני הצדיקים על מפתן בית הכנסת, זה אומר "אנא, היכנסו אתם תחילה!" וזה אומר "אדרבה, עליכם להיכנס תחילה!" עד אשר אמר הרה"ק מקאליב לרעהו בעל ה"ישמח משה": ממה נפשך, בין איך גרעסער? הייס איך אייך אריין גיין! זענט איר גרעסער? נו, גייטס אריין! [אם אנכי הוא הגדול? א"כ הנני מצוה עליכם להיכנס ראשון, ועליכם לשמוע לדברי! ואם כבוד מעלתו הגדול? א"כ בודאי ראוי שהוא יכנס!...] ...

מסופר על הרה"ק רבי משולם פייש מטאהש זצ"ל, שקודם שהתפרסם בצדקותו ותמימותו, היה גר בכפר קטן סמוך ונראה לעיר טשענגער, הרה"צ דשם היה מפורסם לבעל מופת וצדיק גדול, הלא הוא בעל ה"מנוחת אשר" זצ"ל ורבים הלכו לאורו, וגם התמימי דעת הבעלי בתים מהכפרים הסמוכים לעיר, כשהיה להם איזו בקשה הלכו לבעל ה"מנוחת אשר" בבקשתם שיעזור להם.

ויהי היום, לאיש כפרי ותמים נאבדה פרתו, קם ונסע להרה"צ מטשענגער בבקשתו שיימצא לו את פרתו הנאבדת. ה"מנוחת אשר" שהכיר את גודל צדקתו של הרה"ק מטאהש, וגם ידע

מהדחקות הנוראה שהיתה מנת חלקו, רצה לפרסם את שמו וצדקותו שע"כ ירווח לו מעט ע"י שיבואו אליו להתברך בישועות ונחמות. על כן אמר הרה"צ ה"מנוחת אשר" להכפרי התמים שילך אצל "ר' משולם פייש" הגר שם בכפרו, ושם ימצא את פרתו הנאבדת לו.

הכפרי שלא היה חכם רבה ולא טיפש זוטא, לא הבין כוונת ה"מנוחת אשר", והבין שכפשוטו ומשמעו! הרבי – הוא הגנב!

כשהגיע הכפרי לביתו, לקח תיכף מקל גדול בידו, והלך לביתו של הרה"ק מטאהש ואמר לו בהאי לישנא: הנה עכשיו באתי בחזרה מהרה"צ מטשענגער בבקשתי שאמצא את פרתי האובדת, וגילה לי הרב רז זה שאצלכם אמצא את פרתי, ואם כן הוא, שמע נא ר' משולם פייש, מה שאני אומר כעת – כשבשעת אמירתו הרים הכפרי המגושם את מקלו ונטהו נגד הרה"ק מטאהש, ובלשונו הכפרית אמר לו "הנה אם תתנו לי בחזרה את פרתי שגנבתם מאתי, אז טוב לך, ובאם לאו – אזי עם המקל הזה אשבור לכם את גופכם, כי כעת אני כבר יודע שאתם גנבתם לי את פרתי, שהלא הרה"צ מטשענגער אמר לי שאצלכם אמצא את פרתי האבודה, וא"כ הברירה כעת בידכם"...

הרה"ק מטאהש בתמימותו ובענוותנותו הגדולה השיב לו ואמר שילך לביתו בשתיקה, והבטיח לו שבודאי בלילה ההוא כבר ימצא את פרתו שתשוב אליו, והכל יבוא על מקומו בשלום. ואכן ע"י זכותו ותפילתו של הרה"ק מטאהש באה פרתו בחזרה עוד בלילה ההוא אל מקומה.

אחר המעשה הזה התפאר הכפרי בפני מכריו, שטוב עשה שנסע להרה"צ מטשענגער. והוסיף ואמר בטיפשותו: הנה אתם

רואים שהרה"צ מטשענגער היה יודע תיכף מי הוא הגנב שגנב את פרתיו...

מסופר על אחד מתלמידי ה"חפץ חיים" זצ"ל (וכעיי"ז היה אצל אחד מתלמידי הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל) שהציעו לו לכהן כרב באיזו עיירה אך התלמיד סירב, לשאלת ה"חפץ חיים" למה הוא מסרב, אמר התלמיד "כי יראתי שלא אכשל ח"ו בעוון הוראה שאינה נכונה, ולמה לי לישוב על כסא רם ונשא שמביאה בעקבותיה חששות וכדו", ה"חפץ חיים" שמע את דברי תלמידו, ונענה ואמר לו "דווקא משום שהינך מתיירא שמא תורה שלא כהלכה, שזה נובע מחמת היראת שמים שבוערת בקרבך – דווקא משום כך 'אתה' חייב להיות רב, וכי מי רצית שיהיה רב, זה שאינו ירא להורות??".

וזהו מה שנאמר באהרן, למה אתה בוש – לכך נבחרת, דווקא משום שאתה מתבייש ונכנע, לכך נבחרת...

סיפר זקן האדמורי"ם כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, ששמע מזקיני מרן הרה"ק רבי דוד מראחמיסטריווקא זי"ע, שפעם שאל אחד את זקיני הרה"ק רבי משה מקאריסטשוב זי"ע, למה הוא אינו אומר "תורה" במקהלות עם בעת עריכת שולחנותיו. כתשובה לשאלתו, שאל הרבי את האדם "ומה הינך חושב, מהו אכן הסיבה לכך שאינני אומר תורה?" השיב האיש "אני חושב שםסתמא הרבי באמת אינו יכול לומר תורה"...

שאל אותו הרבי "וכי מוכן אתה לישבע על זה שאינני יכול לומר תורה?" השיב האיש "חלילה לי – לא! – אינני יכול לישבע על זה". אמר לו הרבי "דע לך, אם "כן" אתחיל לומר תורה, אזי מעתה כבר תוכל לישבע שאינני יכול לומר תורה..."

פעם אחת שהיתי בקרית טאהש לרגל יומא דהילולא רבא השני של הרה"ק מטאהש זי"ע, ובליל שב"ק הייתי נוכח בעריכת השולחן של כ"ק מרן האדמו"ר מטאהש שליט"א. והנה ראיתי דבר נאה מאד, דבעת שחילק הרבי שליט"א את השירים מאת הקוגל, כשנגמר הקוגל, הורידו הגבאים את המגש מהשולחן, אך לפתע הבחין הרבי שעומד לפניו ילד אחד, וממתין לקבל שירים מהקוגל, הורה הרבי מיד שיביאו בחזרה את המגש, והרבי לקח כף גדול שהיה מונח על השולחן וליקט כל הפירורים של הקוגל שנפלו על המגש, עד שמילא את הכף, ונתנו להילד...

סיפר אחד מבני הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, שלאחר פטירת אביו הגדול החל נשאל "שאלת רב" בכל ערב שבת – ששאלתו איזו אשה: יאמר לי הרב מתי הוא זמן הדלקת נרות שבת בשבוע זה? והנה בפעמים הראשונות ענה לה הבן כהוגן, אך כאשר ראה שבכל ער"ש היא מתקשרת לשאול שוב ושוב שאלה זו, אמר לה באחת הפעמים בדרכי נועם, שבקל אפשר להשיג ולקנות "לוח שנה", שם כתוב מדי שבוע בשבוע מתי צריך להדליק נרות.

ויהי כשמוע האשה את דבריו, התפלאה ואמרה בתמימות
 "כבר שנים רבות שאני מתקשרת לאביכם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל
 לברר אצלו זמן הדלקת נרות, ומעולם לא נתן לי עצה פשוטה זו"...
 והרי ידוע היה הגר"מ כמי שאין הפנאי מנת חלקו, ולא עוד אלא
 שעול כבד היה רובץ על כתפיו להשיב שואליו בשאלות קשות
 שהגיעו לפתחו מכל העולם כולו, ואעפ"כ לא מנע את עצמו
 מלענות לאותה האשה בסבר פנים יפות מדי שבוע בשבוע.

חז"ל הרחיבו והפליגו בדברים אודות מעלתו של אהרן הכהן
 שזכה לקירבה גדולה כל כך מהקב"ה עד שבחר בו ובזרעו לדורותם
 לשמש לפניו ככהנים.

וכך אמרו במדרש (תנחומא, פ' צו סי' ה'): וידבר ה' אל משה קח
 את אהרן וגו' (ויקרא ה', ב'), זהו שאמר הכתוב (תהלים ס"ה, ה'): אשרי
 תבחר ותקרב ישכן חצרך. אשרי מי שבחרו הקב"ה אף על פי שלא
 קרבו, ואשרי מי שקרבו אף על פי שלא בחרו, ואיזהו שבחרו זה
 אברהם וכו' יעקב וכו' משה וכו' דוד וכו', אשריהם אלו שבחרן
 הקב"ה אף על פי שלא קרבו, בא וראה יתרו קרבו הקב"ה ולא בחרו
 וכו', אשרי אהרן בכפליים שבחרו הקב"ה וקרבו, ומנין שבחרו שנא'
 (שמואל א' ב', כ"ז-כ"ח): ויבא איש האלהים אל עלי ויאמר אליו כה
 אמר ה' וגו', ובחר אותו מכל שבטי ישראל לכהן לי, ומנין שקרבו
 שנאמר (שמות כ"ח, א'): ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, לכך דוד
 משבחו ואמר "אשרי תבחר ותקרב ישכון חצרך".

ה"שפת אמת" מסביר, שלפיכך נבחר אהרן להיות הכהן הגדול
 דווקא, משום שהייתה לו המעלה העילאית של בעל תשובה

שעולה על זו של הצדיק הגמור (ראה במס' ברכות דף ל"ד ע"ב), זוהי הבחינה של ההתקרבות שהייתה לאהרן יתר על מי שנבחר ולא נתקרב, הבושה שהעידה על תשובתו השלימה מחמת חטא העגל היא שהכשירה אותו להיות שלוחם של ישראל בהקרבת הקרבנות, וכך נפתחה דרך התשובה מאהבה בפני רבים לדורות עולם.

בספר "חוט המשולש" מסופר, שהגאון רבי דניאל פרוסטיץ זצ"ל (חבר בית דינו של ה"חתם סופר" זצ"ל) הציע להגה"ק ה"חתם סופר" זצ"ל שידוך בזיווג שני את בתו של הגה"ק רבי עקיבא איגר.

ה"חתם סופר" שלח מכתב לגרעק"א להודיע לו מה טיבה, והגאון השיב לו במכתבו דברי שבח ותהילה, שהיא יראת שמים בתכלית, כלה נאה וחסודה, אילת אהבים ויעלת חן, אך סיים בהערה זו: אולם הרי כבוד תורתו חשקה נפשו הטהורה לקיים כל דברי חז"ל, ולמלא אחר מה שאמרו בגמרא במסכת פסחים (דף מ"ט ע"א): לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם, ואני בעוונותי הרבים לא הגעתי להיקרא תלמיד חכם...

על מכתב זה השיב ה"חתם סופר": דברי כבוד גאונו בנוגע למעלת בתו נאמנים עלי כמאה עדים, ברם לבי נוקפי ממה שאמרו שם חז"ל בגמרא הנ"ל: לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בתו לתלמיד חכם. ואני מסופק אם הגעתי לכלל תלמיד חכם, ואם אני ראוי להיות חתנו...

סוף דבר היה, שהגאון רבי דניאל פרוסטיץ הצליח לשכנע את שני הגאונים ולהשיא "בת תלמיד חכם" ל"תלמיד חכם"...

**יום אחד ישב
בעל "שבט
הלוי" זצ"ל
בחדרו ושקד
על תלמודו,
ובאותה
שעה שיחקו
ילדי בעל
הבית בינם
לבין עצמם
במשחק 'בית
הכנסת'**

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקוד בלקט סיפורים על הינוך וכיבוד הורים

אבי הבן להרבי, שהוא רוצה שהרבי ילמד את בנו את כל המנהגים שהוא (הרבי) נוהג בעת הנחת תפילין, כדי שהבחור ילמד את המנהגים ויכול לנהוג כך בעצמו.

הרבי שמע את בקשתו, ושאל בהשתוממות: מה? אתה מבקש שאת המנהגים שלי ינהג גם הוא? - הרי יש לו ב"ה אבא, הוא צריך להתנהג כמו שאביו נוהג! אויב מיין זון וואלט נאכגעמאכט עפעס א רבי'לע, וואלט עס מיך געשטערט [אם הבן שלי היה נוהג כהמנהגים של איזה רבי'לע היה הדבר מפריע ל...]...

הרה"ח הנודע ר' יעקב הלפרן ז"ל מבני ברק נתייתם מהוריו בעודו ילד קטן, ולא זכה לקיים מצוות כיבוד אב ואם כראוי, והשתוקק מאד לזכות במצוה יקרה זו.

פעם פגש איזה רב מתל אביב, והרב התאונן בפניו שהוריו עלו לאחרונה מפולין בחוסר כל, ואין להם כסף כדי מחייתם, והוא עצמו אין בידו לפרנסם, והוא מצטער מאד על כך. שאלו ר' יעקב "כמה עולה שכר מחייתם לחודש?" נקב הלה בסכום מסויים.

אמר לו ר' יעקב שהוא מוכן לכלכל מדי חודש בחדשו, בתנאי שיתן לו במתנה את השכר של מצות "כיבוד אב ואם", כדי שזה יזקף לזכותו. כששמע אותו רב את בקשתו ונתאו, אמר לו שזו שאלה קשה, והוא צריך להתיישב בדבר, ויודיעו כשיאה לו תשובה ברורה על כך.

הרב נכנס אצל מרן הגה"ק בעל "חזון איש" ז"ע, ושטח בפניו את כל הענין, ושאל אותו האם מותר לו לוותר על שכר המצוה של "כיבוד אב ואם" ולתתו במתנה לר' יעקב כדי שהוריו יוכלו להתכלל בכבוד.

כששמע ה"חזון איש" את שאלתו, שאל אותו ברוב השתוממות "מה? אתה דואג על השכר של המצוה?? בשביל ההורים צריכים לעשות הכל ואפילו להיכנס לגיהנום!...!" וה"חזון איש" נשתהה קימעא, והמשיך ואמר לו בבת שחוק "אל תדאג! להקב"ה יש מספיק שכר לשניכם..."

סיפר לי אחד מידידי, שלפני זמן נכנס עם בנו חתן ה"בר מצוה" אצל זקן האדמו"רים כ"ק מרן האדמו"ר מראומיסטריזוקא שליט"א שניח לו תפילין. בהיכנסו, אמר

מסופר על הרה"ק היהודי הקדוש מפשיסחא זי"ע שדרכו היה להתעמק בשרעפיו בשעת השיעור בעומק העיון, ולפעמים היה מתעמק לכמה שעות, והתלמידים ידעו לשער לנכון לכמה זמן יתעמק הרבי - תלוי לפי חסוגיות.

והנה, להרה"ק היה תלמיד אחד, שבעת שהרבי התעמק הלך לעזור לאמו האלמנה, וכששיער שהרבי כבר מתחיל השיעור ביקש לרוץ לחזור אצל רבו, אך רגע קודם צאתו מבית אמו, ביקשה ממנו שיסור לעליית הגג להודיע למהוה, אך הוא מיהר והתחיל לרוץ, ובדרך חשב לעצמו, הלא כל התורה עיקרה כדי לעשות ולקיים ג"כ, ולכן תועלת יש בתורה אם אין מקיימים אותה, וכמה חזר ועזר לאמו ורק אח"כ חזר לתלמודו.

מיד כשנכנס לביהמ"ד, הקיץ רבו מעיניו, וקם לכבודו, ולא הבין התלמיד למה קם הרב לכבודו, היהודי הק' ראה בתמיחתו, ושאל אותו "איזו מצוה קיימת עכשיו?", וכשסיפר לו התלמיד דברים כהווייתו, אמר לו היהודי הק' "אביי נכנס עמך לביהמ"ד, וביאר לי המימרא שאמר בש"ס שהוקשה לי וקמתי לכבודו".

הומיטרי האמר לו "אביי לא זכה לכבוד חוריו שנפטרו רח"ל בניקותו (ראה מס' קידושין דף ל"א ע"ב), ולכן הוא מתלווה אל כל אלו שהם מקיימים מצות כיבוד אב ואם כדי לזכות בשכר מצות כיבוד אב שלא זכה לקיים, ולכן עכשיו שקיימת מצוה זו, נלוה אליך אביי, וכשנכנס לכאן כבר ביאר לי מאמרו שהיית מתקשה בה..."

ובאמת, כבר מובא יסוד זה בדברי האוה"ח הק' (דברים כ"ו, ח' ד"ה ואמרו והגר) על הפסוק (שם י"א) ושמתח בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלהיך ולביתך אתה והוליו והגר אשר בקרבך, ו"אומרו 'והגר', יתבאר על פי דבריהם ז"ל (זוהר ח"ג ר"ו, א') שאמרו, כי כשיגיע ליד אדם מצוה מאותם מצוות שאינם נוהגות תמיד, אותם הנשמות שכבר נסתלקו מהעולם והם חסרי מצוה זו באים וגרים עם העושה המצוה על זה הדרך קרובים לשכר והרווחים מן ההפסד כאמור באורך בדברי המקובלים, וכנגד בחינה זו אמר והגר אשר בקרבך".

(מתוך נועם שיח מוכן אפרין לשלמה)

“איך טובל זיך אין כיבוד אב”

הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א ברענגט אין נועם שייח פארלאפענע וואך - פר' ויגש, און עובדא איבער די עוואלדיגע כיבוד אב פון כ"ק אדמו"ר מבאריאן שליט"א. אז אמאל ערב יום הקדוש בעפאר כל דררי, ווען דער גבאי איז געקומען באגלייטן דעם רבי'ן צום מקוה, האט דער רבי שליט"א געזאגט אז ער קען נישט גיין אין מקוה צוליב וואס ער איז פארנומען זיך אפגעבן מיט זיין טאטע.

טאהשער רביס תירוץ אויף דער גמרא

דעם ראש ישיבה "וואס איז דער מצב הפרנסה אין אייער ישיבה?" האט דער ראש ישיבה געענטפערט "כסף מנגד"... און דער רבי האט ממשיך געווען צו רעדן מיט אים אין לערנען.

טאך א שטיק צייט, האט אים דער רבי געזאגט אז ער גייט דאווענען מנוחה, און אים געזאגט אז ער זאל בלייבן אין צימער, און ער זאל ארויסגעמען א יבמות גברא פון שאגן און עפענען ביי דף י' ע"א און דארט וועט ער טרעפן א שיינעם תירוץ אויף דער קשיא.

דער רבי איז ארויס פון צימער, און דער ראש ישיבה איז געבליבן אין צימער, און ער האט ארויסגעטעמקן די גברא מס' יבמות פון שאגן און געעפנט ביים דף וואו דער רבי האט געזאגט, און צו זיין וואונדער האט ער דארט געטראפן צען טויזנט דאלער אין קעשע און עפעס האט ער טאקע געהאט א שיינעם תירוץ אויף זיין קשיא "כסף מנגד"...

הרה"צ אב"ד סאנטוב
(גלייך נישט שייח פ' וישב תשס"ב)

אמאל איז געקומען א ראש ישיבה צו כ"ק מנחם חיים'ן מיטאשט ז"ע און עס איז געווען אביסל א גערוקטע צייט ביים רבי'ן אין שטוב, און די גבאים האבן אכטונג געגעבן אז דער רבי זאל נישט טיילן קיין טרויער סכמים פאר צדקה אזוי ווי עס איז געווען זיין דרך ממינים ימינה, כדי אז עס זאל בלייבן געלט צו קענען אויסהאלטן דעם רבי'ס שטוב און הויף, און דעריבער האבן זיי צוגאל אפגעהאלטן משולחים צוצווייך צום רבי'ן און ארויסגענומען טרויער סכמים.

ווען דער ראש ישיבה איז ארויף צום רבי'ן, האבן אים די גבאים אריינגעלאזט מחמת כבוד, אבער האבן אים אנגעווארענט מיט א שטרענגע אזהרה אז ער זאל נישט רעדן מיט'ן רבי'ן ווען געלט, נאר אין לערנען, און טאקע דער ראש ישיבה האט מסכים געווען, ער איז ארויף צום רבי'ן און אנגעהויבן רעדן מיט'ן רבי'ן אין לערנען, און ווען די גבאים האבן געזען אז דער ראש ישיבה רעדט מיט'ן רבי'ן אין לערנען זענען זיי פאר א מיטל ארויס פון צימער, און דאן האט דער רבי געפרעגט

שמחת בית סאנטוב

שמחת התנאים פון החתן בן הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א עב"ג הכלה נכדת הגה"צ אב"ד יאקעו זצ"ל

כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-ירושלים שליט"א מעיין ב"נועם שיה"ר

הרבי הראה לי לחזור למקומי...

בליל כ"ב כסליו העעל"ט (תשפ"ב), התקיימה בבארא פארק שמחת התנאים של בני החתן ידידיה יהודה ניי". לאחר מעמד התנאים, הלכנו ביחד עם החתן והכלה והמחותנים לביתו נאוה קודש של כ"ק מרן האדמו"ר מלעלוב שליט"א - שם התקיים מעמד ה"טעלער ברעכן" [שבירת הצלחת]. כשנכנסנו לביתו, קיבל אותנו הרבי במאור פנים, והורה לנו לשבת.

ליד מקומו של הרבי היה מוכן עוד כסא, ועמדתי בצד כדי שבני החתן ישב שם, אך הרבי הראה לי באצבעו שאני יתיישב שם, והסתכל על החתן ואמר "אָ חשוב'ער חתן, אבער כיבוד אב איז פריער!" [אכן חתן חשוב, אבל כיבוד אב הוא קודם]. ואמרתי להרבי "הלא חתן דומה למלך?" הגיב הרבי ואמר "פֿאַר די חתונה איז מען נישט קיין מלך" [קודם החתונה עדיין אינו מלך]...

באמצע המעמד, הושיט לי הרבי את ידו לברכת "לחיים", ואח"כ הזזתי את עצמי קצת אחורנית כדי שבני החתן יוכל להושיט את ידו להרבי לברכת "לחיים", אך הרבי הראה לי לחזור למקומי, והתבטא "ביי אָ חשוב'ער חתן איז דאך כיבוד אב גָאַר חשוב" [אצל חתן חשוב הלא מצות כיבוד אב מאוד מאוד חשוב]... והרבי הראה להחתן שיעמוד ממקומו וילך מסביב, וכך להגיע אליו להתברך ב"לחיים".

והוסיף הרבי: אמאל איז געווען צוויי ברידער, אן עלטערע מיט א יונגערע, האט מען געשמועסט, אז דער יונגערער דארף מכבד זיין דעם עלטערן - ווייל ער איז עלטער, אבער דער עלטערע דארף מכבד זיין דעם יונגערע - כדי אים אויסלערנען ווי זיך צו פירן [פעם היו שני אחים, אחד מבוגר והשני שהיה צעיר ממנו, ודיברו, שהאח הצעיר צריך לכבד את אחיו הגדול כי הוא יותר מבוגר ממנו, והאח הגדול צריך לכבד את אחיו הקטן כדי ללמד אותו איך להתנהג]...

הרבי שאל את החתן "וואו דרייסטו זיך אין ארץ ישראל?" [היכן אתה מסתובב בארץ ישראל?], ואמר לו החתן "ביי גוטע אידן"... שאל אותו הרבי "דו פארסט קיין וויז'ניץ - צו מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א? [האם אתה נוסע לווז'ניץ - למרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א], אמר לו בני "יא - שיינע שבתים און ימים טובים".

אמר הרבי "זייער חשוב, דער וויז'ניצער רבי איז היינט קע"ה אָ רבן של ישראל! זיין גאנצע הנהגה איז אָ מוסר ספר, מ'דארף זיך קענען אפּלערנען פון אים" [מאוד חשוב, הרבי מוויז'ניץ הוא היום בלעה"ר רבן של ישראל, כל הנהגתו הוא ספר מוסר, וצריכים ללמוד ממנו]...

